

Сучасний менеджмент як система управління організацією у ринкових умовах

Анюта Яворська

*здобувачка 2 курсу, спеціальності 073 «Менеджмент»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: yavorskaao@krok.edu.ua*

Віктор Алькема

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: alkema@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-5997-7076*

В сучасних умовах система управління організацією є організаційним базисом його ефективного функціонування та розвитку. В ринкових умовах ефективно побудована система управління має вирішальний вплив на якість людських ресурсів та сприяє майбутньому успіху будь-якої організації. Саме від кваліфікації та досвіду управлінського та операційного персоналу, соціально-психологічного клімату в колективі, винахідливості окремих співробітників залежить якість продукції або послуг, ефективність прийнятих управлінських рішень, а отже, кінцеві результати діяльності підприємства. Найбільшу актуальність система управління персоналом отримує в умовах процесного управління. Даний науковий підхід є процесом розробки системи управління у вигляді складової бізнес-процесу в прив'язці до стратегічної мети і бізнес-стратегії організації. Таким чином, актуальною є розробка системи управління організації як складової бізнес-процесу управління підприємством.

Об'єктом дослідження є процес управління організацією в ринкових умовах господарювання.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні аспекти процесу управління організацією в ринкових умовах господарювання.

Метою дослідження є аналіз сучасних підходів до менеджменту як системи управління організацією в умовах ринкової конкуренції. Дослідження спрямоване на вивчення теоретичних основ сучасного менеджменту, його інструментів та методик, які допомагають організаціям ефективно функціонувати в умовах змін на ринку.

Однією із найскладніших проблем в свідомій діяльності людей є управління функціонуванням систем, в які людина входить як головний складовий елемент, тобто організаційних систем. Це пов'язано з низкою унікальних властивостей, притаманних будь якій організації. Серед них особливе місце займає відсутність звичних для людини можливостей прямого спостереження та вимірювання організації як об'єкту вивчення [1].

На першому етапі дослідження з'ясували сутність базових категорій щодо обраного предмету дослідження, а саме: організація та менеджмент організації. На підставі аналізу існуючих визначень, на нашу точку зору найбільш коректним

є розуміння організації як групи людей, діяльність яких свідомо координується для досягнення загальної цілі чи цілей. Щоб бути справді організацією, ця група повинна відповідати таким вимогам: наявність принаймні двох людей, які вважають себе частиною цієї групи; наявність хоча б однієї спільної мети; наявність членів групи, які свідомо працюють разом, щоб досягти значимої для всіх мети [2].

З переходом економіки України до ринкових відносин словосполучення "управління організацією" стало широко вживатися як "менеджмент організації". Сьогодні вони часто використовуються як ідентичні, що підтверджуються у наукових працях зарубіжних і вітчизняних авторів. Під менеджментом в цьому дослідженні прийнято вважати самостійний вид професійної діяльності, направлений на досягнення визначених цілей шляхом раціонального використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів з обов'язковим застосуванням економічних методів управління [3].

Найбільш доречним, на нашу думку, є визначення менеджменту як процесу управління в ринкових умовах, яке передбачає: орієнтацію підприємства (організації, фірми) на попит та вимоги ринку, запити конкретних споживачів і організацію виробництва тих видів продукції, які користуються попитом; прагнення до підвищення ефективності виробництва і досягненню оптимальних результатів з меншими витратами; господарська самостійність, яка забезпечує свободу прийняття рішень тим особам, які несуть відповідальність за кінцеві результати діяльності організації та їх підрозділів [6].

Отже під управлінням організацією в ринкових умовах матимемо на увазі взаємодію та реагування на зміни у зовнішньому середовищі, такі як конкуренція, зміни в попиті споживачів, технологічний прогрес та інші фактори. У таких умовах важливо мати гнучкість і швидкість пристосовуватись до змін. Управління організацією в ринкових умовах вимагає стратегічного мислення, конкретного аналізу у конкурентному середовищі та прийняття рішень. Ключовими аспектами управління в цих умовах є: створення умов праці; стратегічне планування; маркетинг та продаж; фінансове управління; управління персоналом; інновації та розвиток [4].

Таким чином, управління організацією буде визначено як ціль або завдання, на досягнення якої спрямована діяльність організації. Її мета може бути різною в залежності від типу організації, її специфіки та стратегії. Зазвичай мета в себе включає досягнення фінансових результатів, розвиток інновацій, забезпечення якості продукції для задоволення потреб клієнтів тощо. Мета повинна бути чітко сформульована та спрямована на досягнення цілей компанії. Вона є важливим керівним принципом до напрямку діяльності організації і допомагає спрямувати зусилля колективу на досягнення конкретних результатів.

Другий етап дослідження було присвячено розгляду управління організації з позиції процесного та системного підходів. Було ідентифіковано на підставі аналізу наукових джерел, що управління організацією у ринкових умовах є концепцією, що базується на принципах ринкової економіки якій притаманні

наступні характерні особливості: 1. базується на певному поєднанні теорій менеджменту до діяльності підприємства (а саме на системному аналізі, цільовому та інноваційному підходах до управління тощо); підприємство при цьому розглядається як відкрита соціально-економічна система [5]. 2. Інтенсифікація діяльності призводить до збільшення швидкості реагування на зміни стану підприємства, що вимагає підвищення оперативності роботи апарату управління. Швидкість прийняття рішень повинна відповідати темпу виробничих процесів. 3. Підвищення комплексності управління. Необхідно враховувати не тільки прямі, але і побічні наслідки прийнятих рішень, тому що в ринковій економіці спостерігається посилення взаємозалежності та взаємозв'язків економічної системи. 4. Повна господарська самостійність підприємств. Це дозволяє найкращим чином враховувати при прийнятті рішень конкретні умови і специфіку виробництва, оперативно вирішувати проблеми і швидко маневрувати ресурсами. Процес зростання самостійності на низових рівнях управління вимагає підвищення кваліфікації спеціалістів середньої ланки; 5. Посилення ролі державного регулювання ринку та економічної стратегії для досягнення основних соціально-економічних цілей [5].

Таким чином, в процесі дослідження було з'ясовано сутність та сучасне розуміння понятійного апарату щодо сучасної організації та місця і ролі менеджменту в її функціонуванні та розвитку. Визначено особливості реалізації процесного та системного підходів до формування системи управління сучасної організації. Виокремлено основні чинники які впливають на створення такої системи в сучасних умовах функціонування організацій. До основних чинників які впливають на декомпозицію системи управління організації слід віднести швидкі зміни на ринку, постійний пошук інновацій, фокус на клієнта та ефективне управління. Все це допомагає підприємствам успішно функціонувати в умовах ринкової конкуренції, забезпечуючи стабільний розвиток.

Ключові слова: організація, менеджмент, сучасний менеджмент, управління, ринкові умови.

Список використаних джерел

1. Монастирський Г. Л. *Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене.* Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 329 с.
2. *Поняття організації:* URL: http://megalib.com.ua/content/2508_41_Ponyattya_organizacii.html (дата звернення: 10.03.2024).
3. *Менеджмент у питаннях та відповідях: навчальний посібник / А. А. Вдовічен, О. Г. Вдовічена, В. А. Чичун та ін.* Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2023. 172 с
4. *Аспекти управління персоналом:* URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload (дата звернення: 10.03.2024).
5. *Кашуба Я.М. Вибір методів та підходів до управління підприємством. 2021. С.17.*
6. *Поняття, сутність та види менеджменту:* URL: <http://moodle.nati.org.ua/mod/book/tool/print/index.php?id=5262> (дата звернення: 10.03.2024).